

OBSAH

1. PRACOVNĚPRÁVNÍ ZÁKLADY	16
Slovníček.....	17
1.1 ZÁKLADNÍ PRAVIDLA	20
1.1.1 Základní pracovněprávní vztahy.....	20
1.1.2 Závislá práce a její obsah.....	20
1.1.3 Zaměstnanec a zaměstnavatel.....	21
1.1.4 Základní zásady pracovněprávních vztahů	22
1.1.5 Kogentnost a dispozitivita zákonných norem	23
1.1.6 Rovné zacházení a zákaz diskriminace	24
1.1.7 Zvláštní zákonné zákazy	25
1.1.8 Povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců	26
1.2 PRACOVNĚPRÁVNÍ JEDNÁNÍ	29
1.2.1 Forma pracovněprávních jednání.....	29
1.2.2 Výklad pracovněprávních jednání.....	30
1.2.3 Neplatnost a zdánlivost pracovněprávních jednání.....	30
1.2.4 Počítání času v pracovněprávních vztazích a promlčení práv	31
1.2.5 Doručování písemností.....	32
1.3 PRACOVNÍ POMĚR.....	35
1.3.1 Založení a vznik pracovního poměru.....	35
1.3.1.1 Pracovní smlouva, jmenování a jejich náležitosti.....	36
1.3.1.2 Doba trvání pracovního poměru	38
1.3.1.3 Zkušební doba	40
1.3.1.4 Informace o obsahu pracovního poměru.....	41
1.3.2 Změny pracovního poměru	42
1.3.2.1 Dohoda o změně obsahu pracovního poměru.....	42
1.3.2.2 Převedení na jinou práci	42
1.3.2.3 Pracovní cesta	43
1.3.2.4 Přeložení.....	44
1.3.2.5 Dočasné přidělení.....	44
1.3.3 Skončení pracovního poměru	45
1.3.3.1 Dohoda	46
1.3.3.2 Výpověď a výpovědní důvody	46
1.3.3.3 Okamžité zrušení.....	51
1.3.3.4 Zrušení ve zkušební době.....	53
1.3.3.5 Uplynutí doby určité	53
1.3.3.6 Smrt zaměstnance a smrt zaměstnavatele	54
1.3.3.7 Skončení pracovního poměru cizinců	54
1.3.3.8 Odvolatelnost vedoucích zaměstnanců.....	54
1.3.3.9 Hromadné propouštění	55
1.3.3.10 Odstupné	56
1.3.3.11 Administrativní povinnosti v souvislosti se skončením pracovního poměru.....	58
1.3.3.12 Neplatnost a zdánlivost rozvázání pracovního poměru.....	60
1.3.4 Agenturní zaměstnávání.....	61
1.4 DOHODY O PRACÍCH KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR	63
1.4.1 Dohoda o provedení práce	63
1.4.2 Dohoda o pracovní činnosti	63
1.4.3 Pravidla zaměstnávání na základě dohod	64

1.5	PRACOVNÍ DOBA A DOBA ODPOČINKU	66
1.5.1	Směna a směnné pracovní režimy	66
1.5.2	Týdenní pracovní doba a její rozvržení	66
1.5.3	Práce přesčas	71
1.5.4	Noční práce	72
1.5.5	Pracovní pohotovost	73
1.5.6	Evidence pracovní doby	73
1.5.7	Přestávky v práci	74
1.5.8	Bezpečnostní přestávky	75
1.5.9	Nepřetržitý denní odpočinek	75
1.5.10	Nepřetržitý odpočinek v týdnu	75
1.5.11	Dny pracovního klidu	76
1.5.12	Odchylné úpravy pracovní doby	77
1.6	PŘEKÁŽKY V PRÁCI	77
1.6.1	Překážky v práci na straně zaměstnance	78
1.6.1.1	Důležité osobní překážky v práci	78
1.6.1.2	Překážky v práci z důvodu obecného zájmu	84
1.6.1.3	Společná pravidla o překážkách v práci na straně zaměstnance	88
1.6.2	Překážky v práci na straně zaměstnavatele	88
1.7	DOVOLENÁ	89
1.7.1	Druhy dovolené	89
1.7.1.1	Dovolená za kalendářní rok	89
1.7.1.2	Poměrná část dovolené	91
1.7.1.3	Dodatková dovolená	91
1.7.2	Výměra dovolené	92
1.7.3	Způsob výpočtu dovolené	92
1.7.4	Odpracované a neodpracované doby	94
1.7.5	Čerpání dovolené	95
1.7.6	Převádění dovolené	97
1.7.7	Proplácení dovolené	98
1.7.8	Krácení dovolené	99
1.8	PÉČE O ZAMĚSTNANCE	99
1.8.1	Odborný rozvoj zaměstnanců	99
1.8.2	Stravování zaměstnanců	101
1.8.3	Zvláštní podmínky zaměstnávání některých kategorií zaměstnanců	101
1.9	KOLEKTIVNÍ PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY	103
1.9.1	Zástupci zaměstnanců a jejich postavení	104
1.9.2	Kolektivní smlouva	106
1.10	VNITŘNÍ PŘEDPISY A JEJICH VYDÁVÁNÍ	108
1.10.1	Pracovní řád	108
1.11	OCHRANA MAJETKOVÝCH ZÁJMŮ ZAMĚSTNAVATELE	109
1.11.1	Zákaz konkurence	109
1.11.2	Konkurenční doložka	110
1.12	PRÁCE NA DÁLKU	110
1.13	PŘECHOD PRÁV A POVINNOSTÍ	112
1.14	PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY	112
1.15	STÁTNÍ SLUŽBA	115

2. ZÁKLADY ODMĚŇOVÁNÍ.....	118
Slovníček.....	119
2.1 MZDA, PLAT, ODMĚNA Z DOHODY, PLNĚNÍ NEMZDOVÉ POVAHY.....	120
2.1.1 Minimální mzda	120
2.1.2 Zaručený plat.....	121
2.1.3 Rovné zacházení v oblasti odměňování.....	122
2.1.4 Plnění nemzdové povahy	123
2.1.5 Mzda nebo plat při výkonu jiné práce.....	124
2.2 ODMĚŇOVÁNÍ MZDOU	124
2.2.1 Sjednání, stanovení či určení mzdy	124
2.2.2 Mzdová zvýhodnění.....	126
2.3 ODMĚŇOVÁNÍ PLATEM.....	129
2.3.1 Určení platu	130
2.3.2 Platová zvýhodnění.....	130
2.4 ODMĚNA Z DOHODY.....	134
2.5 SPLATNOST A VÝPLATA	135
2.6 ZAPOČTENÍ.....	139
2.7 SRÁŽKY ZE MZDY.....	140
2.7.1 Příjem pro účely srážek ze mzdy	141
2.7.2 Případy provádění srážek ze mzdy	142
2.7.2.1 Srážky ze mzdy za účelem uspokojení pohledávek zaměstnavatele	142
2.7.2.2 Srážky ze mzdy na základě dohody o srážkách	143
2.7.2.3 Srážky ze mzdy k placení odborových příspěvků.....	145
2.7.2.4 Srážky ze mzdy k provedení výkonu rozhodnutí či exekuce	145
2.7.2.5 Příkazání jiné peněžité pohledávky	152
2.7.2.6 Srážky ze mzdy v insolvenčním řízení	152
2.7.3 Pořadí srážek ze mzdy	155
2.7.4 Postup při provádění srážek ze mzdy	156
2.8 CESTOVNÍ NÁHRADY A NÁHRADY VYNALOŽENÝCH VÝDAJŮ.....	161
2.8.1 Cestovní náhrady.....	161
2.8.2 Náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce.....	163
2.9 PRŮMĚRNÝ VÝDĚLEK	163
2.9.1 Průměrný výdělek hodinový a měsíční.....	169
2.9.2 Průměrný výdělek hrubý a čistý	172
2.9.3 Pravděpodobný výdělek	173
2.9.4 Průměrný výdělek u konta pracovní doby	174
2.9.5 Průměrný výdělek u dohod	176
2.9.6 Zohlednění složek mzdy či platu poskytovaných za delší období	177
2.9.7 Redukovaný průměrný výdělek pro účely vybraných překážek v práci.....	179
2.9.8 Tzv. stop průměrný výdělek	181
2.9.9 Průměrný výdělek při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání	182
3. OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ A VEDENÍ OSOBNÍHO SPISU.....	183
Slovníček.....	184
3.1 OSOBNÍ SPIS A JEHO OBSAH.....	185
3.1.1 Dokumenty v osobním spise.....	185
3.1.2 Nahlížení do osobního spisu.....	186

3.2	ZÁSADY ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ	186
3.2.1	Osobní údaje	187
3.2.2	Zpracování osobních údajů	188
3.2.3	Základní zásady podle GDPR	188
3.2.4	Zvláštní kategorie osobních údajů	189
3.3	PRÁVNÍ DŮVODY ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ	190
3.3.1	Plnění smlouvy	191
3.3.2	Plnění právních povinností	191
3.3.3	Oprávněné zájmy zaměstnavatele	191
3.3.4	Souhlas	192
3.4	VÝBĚR UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ	193
3.4.1	Výběrová řízení	193
3.4.2	Osobní dotazník a údaje nezbytné pro přijetí do zaměstnání	193
3.5	ZÁKAZ VYŽADOVAT NADBYTEČNÉ ÚDAJE	195
3.5.1	Zakázané údaje	195
3.5.2	Podmíněně zakázané údaje	195
3.5.3	Rodné číslo	196
3.6	ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ V PRŮBĚHU PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU	196
3.7	OCHRANA SOUKROMÍ ZAMĚSTNANCE	197
3.7.1	Ochrana oznamovatele	197
3.8	ARCHIVACE A SKARTACE DOKUMENTŮ	198
3.8.1	Lhůty podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	199
3.8.2	Ostatní lhůty	199
4.	KONTROLNÍ ORGÁNY A JEJICH OPRAVNĚNÍ	200
	Slovníček	201
4.1	INSPEKCE PRÁCE	202
4.1.1	Oprávnění inspekce práce	202
4.1.2	Přestupky podle zákona o inspekci práce	204
4.2	KRAJSKÉ HYGIENICKÉ STANICE	209
4.3	ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ	210
5.	ZAMĚSTNAVATELÉ A ÚŘAD PRÁCE	211
	Slovníček	212
5.1	PRÁVO NA ZAMĚSTNÁNÍ, ZÁKAZ DISKRIMINACE A ROVNÉ ZACHÁZENÍ	214
5.1.1	Diskriminace a rovné zacházení	214
5.1.2	Nabídky zaměstnání a přijímání nových zaměstnanců	214
5.1.3	Volná pracovní místa	214
5.1.4	Přestupky na úseku rovného zacházení, zákazu diskriminace a sankce	215
5.2	ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	215
5.2.1	Kdo je osobou se zdravotním postižením	215
5.2.2	Příspěvky poskytované na zaměstnávání OZP	217
5.2.3	Příspěvky na chráněném trhu práce	218
5.2.4	Povinný podíl za rok 2024	221
5.2.5	Povinný podíl za rok 2025	226
5.2.6	Další povinnosti zaměstnavatele k úřadu práce při zaměstnávání OZP	226
5.2.7	Přestupky na úseku zaměstnávání OZP a sankce	226

5.3	PŘÍSPĚVKY AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI	227
5.3.1	Rekvalifikace zaměstnanců	227
5.3.2	Investiční pobídky.....	227
5.3.3	Veřejně prospěšné práce.....	228
5.3.4	Společensky účelná pracovní místa	228
5.3.5	Překlenovací příspěvek	229
5.3.6	Příspěvek na zapracování	229
5.3.7	Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	229
5.3.8	Cílené programy k řešení zaměstnanosti	230
5.3.9	Příspěvek v době částečné práce	230
5.4	ZAMĚSTNÁVÁNÍ AGENTURAMI PRÁCE	231
5.4.1	Povolení agenturám práce	231
5.4.2	Povinnosti agentur práce	233
5.4.3	Přestupky na úseku agenturního zaměstnávání a sankce	233
5.5.	ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ A OBČANŮ EU.....	233
5.5.1	Povolení k zaměstnání	233
5.5.2	Zaměstnanecká karta, modrá karta	236
5.5.3	Informační povinnost zaměstnavatele.....	237
5.5.4	Evidence cizinců a občanů EU.....	238
5.5.5	Přestupky při zaměstnávání cizinců a občanů EU	238
5.6	DALŠÍ POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE K ÚŘADU PRÁCE, KONTROLNÍ ČINNOST.....	238
5.6.1	Povinnosti insolventního zaměstnavatele	238
5.6.2	Povinnosti provozovatele umělecké, kulturní, sportovní nebo reklamní činnosti dětí	240
5.6.3	Kontrolní činnost a kdo ji provádí	241
5.6.4	Přehled všech přestupků a sankcí	242
6.	DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI.....	243
	Slovníček	244
6.1	PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI	250
6.2	PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI, KTERÉ NEJSOU PŘEDMĚTEM DANĚ	256
6.3	PŘÍJMY OSVOBOZENÉ OD DANĚ	259
6.4	ZÁKLAD DANĚ VZTAHUJÍCÍ SE K PŘÍJMŮM ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI	267
6.5	ZPŮSOB ZDANĚNÍ	271
6.6	VÝPOČET MĚSÍČNÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI	274
6.7	NEZDANITELNÁ ČÁST ZÁKLADU DANĚ	276
6.7.1	Bezúplatná plnění	276
6.7.2	Úroky z úvěru zaplacené ve zdaňovacím období	278
6.7.3	Příspěvek na spoření na stáří a penzijní připojištění	282
6.7.4	Pojištění dlouhodobé péče	285
6.7.5	Daňoví nerezidenti.....	286
6.8	SLEVY NA DANI	286
6.8.1	Základní sleva na poplatníka	286
6.8.2	Na manžela (manželku) ve společně hospodařící domácnosti	286
6.8.3	Základní sleva na invaliditu.....	288
6.8.4	Rozšířená sleva na invaliditu.....	289
6.8.5	Sleva na držitele průkazu ZTP/P	289
6.8.6	Sleva za zastavenou exekuci	290
6.8.7	Slevy na dani u nerezidentů	290

6.9 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ	29
6.9.1 Daňové zvýhodnění u nerezidentů	302
6.10 ODVODY DANĚ	303
6.10.1 Záloha na daň z příjmů	303
6.10.2 Úprava daňové povinnosti o daňové zvýhodnění	303
6.10.3 Srážková daň	304
6.11 DALŠÍ POVINNOSTI PLÁTCŮ	304
6.11.1 Náležitosti mzdového listu	305
6.12 LHŮTY NA VRÁCENÍ PŘEPLATKŮ POPLATNÍKŮM A VYBRÁNÍ NEDOPLATKŮ OD POPLATNÍKŮ	306
6.13 PROHLÁŠENÍ	307
6.14 ZPŮSOB PROKAZOVÁNÍ NEZDANITELNÝCH ČÁSTÍ ZÁKLADU DANĚ, SLEVY NA DANI A DAŇOVÉHO ZVÝHODNĚNÍ	309
6.14.1 Nezdaniitelné části základu daně	309
6.14.2 Slevy na dani	310
6.14.3 Daňové zvýhodnění	310
6.15 ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ ZÁLOH NA DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI A DAŇOVÉHO ZVÝHODNĚNÍ	311
6.15.1 Roční sazba daně (pro příjem za rok 2025)	313
6.15.2 Odpočty nezdaniitelných částí základu daně při ročním zúčtování záloh za rok 2025	317
6.15.3 Slevy na dani při ročním zúčtování za rok 2025	318
6.15.4 Daňové zvýhodnění při ročním zúčtování za rok 2025	318
6.16 TISKOPISY VYÚČTOVÁNÍ DANĚ	319
6.16.1 Výkaz Vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z příjmů fyzických (právnických) osob (MFin 5466, vzor č. 19)	320
6.16.2 Výkaz Vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti (MFin 5459, vzor č. 25)	327
7. ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	341
Slovníček	342
7.1 OSOBNÍ ROZSAH ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	345
7.1.1 Cizinci a veřejné zdravotní pojištění	347
7.1.2 Princip jednoho pojištění	349
7.1.3 Zaměstnanci českého zaměstnavatele podle Nařízení	349
7.1.3.1 Tři otázky, které je žádoucí budoucímu zaměstnanci z členského státu položit	349
7.1.4 Nezaopatření rodinní příslušníci	351
7.1.5 Ukončení doby, po kterou cizí pracovník podléhá českým právním předpisům zdravotního pojištění	352
7.1.6 Souběžný výkon zaměstnání	352
7.1.7 Náhrada mzdy nebo platu v rámci nadnárodního poskytování služeb	353
7.2 VOLBA ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNY	354
7.2.1 Změna zdravotní pojišťovny	354
7.2.2 Povinnosti zaměstnavatele	355
7.2.3 Postup při změně zdravotní pojišťovny	356
7.2.4 Průkaz pojištěnce	357
7.2.4.1 Typy průkazů pojištěnce	358
7.2.4.2 Průkazy pojištěnců VZP ČR od září 2019	359
7.2.5 Dlouhodobý pobyt občana v zahraničí	359
7.2.6 Práva pojištěnců veřejného zdravotního pojištění	360

7.2.7	Povinnosti pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.....	361
7.2.8	Příslušnost ke zdravotní pojišťovně – písemnosti vystavované zaměstnavatelem i zaměstnancem	362
7.2.9	Postupy zaměstnavatele v souvislosti se změnou zdravotní pojišťovny	363
7.3	PLÁTCI POJISTNÉHO NA ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	363
7.3.1	Stát.....	364
7.3.1.1	Muži na rodičovské dovolené.....	372
7.3.1.2	Zaměstnání v období čerpání předdůchodu	372
7.3.1.3	Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání na vysoké škole – uznaná doba rodičovství	373
7.3.1.4	Jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou	373
7.3.1.5	Zaměstnanec nepožádá o přiznání starobního důchodu	373
7.3.2	Zaměstnavatelé a zaměstnanci	374
7.3.2.1	Zaměstnavatel	374
7.3.2.2	Pojištěnec.....	374
7.3.2.3	Zvláštní skupiny zaměstnanců.....	376
7.3.2.4	Pracovněprávní vztahy a souběh činností.....	378
7.3.2.5	Postupy na přelomu let	386
7.4	POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE VE STYKU SE ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNOU	387
7.4.1	Formulář Přihláška a evidenční list zaměstnavatele	388
7.4.2	Kódy změn používaných při vyplňování hromadného oznámení zaměstnavatele	389
7.4.2.1	Oznamovací povinnost při souběžných příjmech	394
7.4.3	Členové statutárních orgánů	394
7.4.4	Absence kódu na formuláři Hromadné oznámení zaměstnavatele	395
7.4.5	Důchodci ze Slovenska	395
7.4.6	Zastupitelé – uvolnění a neuvolnění	396
7.4.7	Počítání času	396
7.5	VÝPOČET POJISTNÉHO NA ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	398
7.5.1	Vyměřovací základ a kontrolní činnost zdravotních pojišťoven	398
7.5.1.1	Vyměřovací základ – aktuálně platná právní úprava (tj. od 1. 1. 2025)	398
7.5.1.2	Příjmy dani nepodléhající nebo od daně osvobozené.....	399
7.5.2	Výše pojistného a sankce	399
7.5.2.1	Rozhodné období	400
7.5.2.2	Výpočet pojistného a jeho zaokrouhlování.....	400
7.5.2.3	Minimální mzda ve zdravotním pojištění	401
7.5.2.4	Zatajený příjem zaměstnance.....	405
7.5.2.5	Ošetřování člena domácnosti	405
7.5.3	Zaměstnanec s více pracovními poměry, kdy alespoň v jednom z nich dosahuje minimální mzdy	406
7.5.3.1	Minimální vyměřovací základ a dohody	409
7.5.3.2	Doplatek pojistného do minima – úvaha zaměstnavatele	410
7.5.4	Odvod pojistného ze skutečné výše příjmu	410
7.5.5	Výdělečná činnost osob, za které je plátcem pojistného na zdravotní pojištění stát, v příkladech na rok 2025	411
7.5.6	Minimální vyměřovací základ a odpočty ve zdravotním pojištění	413
7.5.7	Společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným.....	416
7.5.8	Maximální vyměřovací základ.....	418
7.5.9	Neplacené volno a neomluvená absence.....	418
7.5.9.1	Nepřítomnost pohřešovaného zaměstnance v zaměstnání	419
7.5.10	Péče o dítě a navazující neplacené volno	419
7.5.11	Nemoc zaměstnance	420

7.5.11.1	Nemoc zaměstnance po celý kalendářní měsíc	420
7.5.11.2	Nemoc zaměstnance po část kalendářního měsíce	420
7.5.11.3	Speciální situace	421
7.5.11.4	Nemoc v souvislosti se skončením zaměstnání	421
7.5.11.5	Nadlimitní plnění	422
7.5.12	Minimální vyměřovací základ a vystavování potvrzení ze strany zaměstnavatele	422
7.5.13	Souběh zaměstnání s podnikáním	423
7.5.14	Osoby bez zdanitelných příjmů	424
7.5.15	Přeplatek ve zdravotním pojištění	425
7.5.16	Vzory písemností pro zaměstnavatele a zaměstnance	426
7.5.17	Náhrada mzdy	429
7.5.18	Příjmy po skončení zaměstnání	431
7.5.19	Neplatné rozvázání pracovního poměru	432
7.5.20	Praktické rady pro zaměstnavatele	434
7.5.21	Ukončení činnosti zaměstnavatele, přechod k jinému zaměstnavateli	436
7.5.22	Přechod práv ve zdravotním pojištění	437
7.5.23	Subjektivní a objektivní lhůty a sankce ve zdravotním pojištění	437
7.6	CHYBY ZAMĚSTNAVATELE NEBO ZAMĚSTNANCE A JEJICH ŘEŠENÍ	438
7.6.1	Souběžné příjmy a minimální vyměřovací základ	438
7.6.2	Neoznámení důležité skutečnosti zaměstnavateli	439
7.6.3	Platba chybně provedená zaměstnavatelem	440
7.6.4	Osoba bez zdanitelných příjmů a nepřipustný souběh	441
7.7	ODVOD POJISTNÉHO ZA ZAMĚSTNANCE	441
7.7.1	Zaměstnavatelé a penále	442
7.7.1.1	Výše penále	442
7.7.1.2	Podání odvolání do platebního výměru	442
7.7.1.3	Podání žádosti o odstranění tvrdosti do platebního výměru	443
7.7.1.4	Příklad textu žádosti o prominutí penále	443
7.7.2	Kontrola u zaměstnavatele	444
7.7.2.1	Plná moc	446
7.7.2.2	Kontroly z vyúčtování	446
7.7.3	Splácení dluhů	447
7.7.3.1	Splátkové kalendáře ve zdravotním pojištění	447
7.7.3.2	Zaměstnavatelé a potvrzení o bezdlužnosti ve zdravotním pojištění	447
7.8	OSOBY SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÉ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	448
7.8.1	Paušální režim	449
7.9	PŘEHLEDY ZAMĚSTNAVATELŮ VE ZDRAVOTNÍM POJIŠTĚNÍ	449
8.	POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	453
	Slovníček	454
8.1	POPLATNÍCI POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	459
8.1.1	Zaměstnavatelé	459
8.1.2	Zaměstnanci	460
8.1.3	Osoby samostatně výdělečně činné	471
8.1.4	Osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění	472
8.1.5	Zahraniční zaměstnanci	472
8.2	VÝPOČET POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	472
8.2.1	Rozhodné období	472

8.2.2	Vyměřovací základ	473
8.2.2.1	Vyměřovací základ zaměstnance	473
8.2.2.2	Vyměřovací základ zaměstnavatele	476
8.2.2.3	Příjmy nezahrnované do vyměřovacího základu	477
8.2.2.4	Vyměřovací základ pracovníka v pracovním poměru uzavřeném podle cizích právních předpisů	480
8.2.2.5	Vyměřovací základ smluvního zaměstnance	480
8.2.2.6	Vyměřovací základ při výplatě příjmu v cizí měně	480
8.2.2.7	Vyměřovací základ při výplatě příjmu po skončení zaměstnání	480
8.2.2.8	Maximální vyměřovací základ	481
8.2.3	Sazby pojistného	483
8.2.4	Pojistné u dohod o provedení práce	484
8.3	SLEVA ZAMĚSTNAVATELE NA POJISTNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	485
8.3.1	Nárok na slevu na pojistném na sociální zabezpečení	485
8.3.2	Záměr uplatnění slevy na pojistném na sociální zabezpečení	490
8.3.3	Další povinnosti zaměstnavatele při uplatnění slevy na pojistném na sociální zabezpečení	491
8.3.4	Součinnost zaměstnance a zaměstnavatele při uplatnění slevy na pojistném na sociální zabezpečení	492
8.3.5	Výše slevy na pojistném na sociální zabezpečení a její uplatnění	492
8.4	SLEVA NA POJISTNÉM PRO POŽIVATELE STAROBNÍHO DŮCHODU	492
8.5	ODVOD POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	495
8.5.1	Splatnost pojistného na sociální zabezpečení	496
8.5.2	Přehled o výši pojistného	497
8.5.3	Způsob placení pojistného	499
8.5.4	Přeplatek pojistného	499
8.5.5	Úhrada poskytnuté náhrady mzdy nebo platu zaměstnavateli	500
8.5.6	Sankce	501
8.5.7	Uschovávání účetních záznamů	502
9.	DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ	503
	Slovníček	504
9.1	NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	509
9.1.1	OKRUH POJIŠTĚNÝCH OSOB	509
9.1.2	Oznamovací povinnosti zaměstnavatelů	510
9.1.2.1	Přihlášení do registru zaměstnavatelů / odhlášení z registru zaměstnavatelů	510
9.1.2.2	Přihlášení/odhlášení zaměstnanců	512
9.1.2.3	Tiskopis Oznámení o nástupu do zaměstnání	516
9.1.2.4	Tiskopis Výkaz příjmů zúčtovaných zaměstnavatelem zaměstnancům činným na základě dohody o provedení práce	522
9.1.3	PODMÍNKY ÚČASTI ZAMĚSTNANCŮ NA POJIŠTĚNÍ	524
9.1.4	POJIŠTĚNÍ PŘI ZAMĚSTNÁNÍ MALÉHO ROZSAHU	527
9.1.5	ÚČAST ZAMĚSTNANCŮ NA POJIŠTĚNÍ	533
9.1.6	ZMĚNA MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI ÚSSZ	536
9.2	PODMÍNKY NÁROKU NA DÁVKY A JEJICH VÝPLATU	537
9.2.1	NÁROK NA DÁVKY V OCHRANNÉ LHŮTĚ	538
9.2.2	Nárok na dávky za část dne	540
9.3	NEMOCENSKÉ	540
9.3.1	Opětovný vznik nové dočasné pracovní neschopnosti	542

9.3.2	Nemocenské (a náhrada mzdy) v poloviční výši	542
9.3.3	Nemocenské u člena jednotky sboru dobrovolných hasičů	542
9.3.4	Změna pobytu práce neschopného pojištěnce, kontrola režimu dočasné pracovní neschopnosti a stanovení vycházek	543
9.3.5	Zpětné uznání dočasné pracovní neschopnosti	544
9.3.6	Podpůrčí doba nemocenského	544
9.3.7	Nemocenské a neplacené volno	545
9.4	DALŠÍ DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ	546
9.4.1	Peněžitá pomoc v mateřství	546
9.4.2	Ošetřovné	548
9.4.3	Otcovská poporodní péče (tzv. otcovská)	550
9.4.4	Dlouhodobé ošetřovné	553
9.4.5	Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství	556
9.5	UPLATŇOVÁNÍ NÁROKU NA DÁVKY Z POJIŠTĚNÍ	556
9.5.1	Tiskopisy prokazující sociální události pro uplatňování nároku na dávky	556
9.5.2	Uplatnění nároku na dávky z pojištění	560
9.6	POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE PŘI UPLATNĚNÍ ŽÁDOSTI ZAMĚSTNANCE O DÁVKU	563
9.6.1	Rozhodné období	564
9.6.2	Kalendářní dny rozhodného období – vyloučené dny	570
9.6.3	Vyměřovací základ zaměstnance	571
9.6.4	Denní vyměřovací základ	572
9.6.5	Nový tiskopis Oznámení zaměstnavatele o žádosti zaměstnance o dávku – NEMPRI_2025	572
9.6.6	Příloha k žádosti o dávku	578
9.6.7	Služby ČSSZ pro zaměstnavatele k získání informací k dávkám	578
9.7	SHRNUTÍ ZÁKLADNÍCH BODŮ NOVÉ DIGITALIZACE DÁVEK NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ	582
9.8	ÚSSZ	582
9.9	NÁHRADA MZDY V DOBĚ PRVNÍCH 14 KALENDÁŘNÍCH DNŮ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI NEBO KARANTÉNY	584
10.	DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	588
	Slovníček	589
10.1	ÚKOLY ZAMĚSTNAVATELŮ PŘI PROVÁDĚNÍ DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ A PŘEHLED JEJICH ZÁKLADNÍCH POVINNOSTÍ	593
10.1.1	Pojem zaměstnavatel	593
10.1.2	Příslušnost zaměstnavatelů k plnění úkolů v důchodovém pojištění	593
10.1.3	Přehled povinností zaměstnavatelů v důchodovém pojištění	595
10.1.4	Vedení podkladové evidence o zaměstnancích pro účely důchodového pojištění a předkládání záznamů na žádost zaměstnance nebo orgánu sociálního zabezpečení	595
10.1.5	Uschovávání některých písemností nebo záznamů nezbytných pro provádění důchodového pojištění a zajištění úschovy těchto údajů v případě zániku zaměstnavatele bez právního nástupce	599
10.1.6	Součinnost zaměstnavatele při kontrole zaměřené na plnění povinností zaměstnavatele v důchodovém pojištění	600
10.1.7	Povinnost zachovávat mlčenlivost	600
10.1.8	Úkoly zaměstnavatelů v některých případech	600

10.2 VĚK POTŘEBNÝ PRO NÁROK NA STAROBNÍ DÚCHOD.....	601
10.2.1 Obecný důchodový věk.....	601
10.2.2 Snížený důchodový věk u některých pojištěnců.....	603
10.3 DOBA DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ A DOBA NÁHRADNÍ	604
10.3.1 Doby pojištění	604
10.3.1.1 Dobrovolné důchodové pojištění	606
10.3.2 Náhradní doby pojištění.....	607
10.3.3 Prokazování dob pojištění a náhradních dob pojištění	609
10.3.4 Kontrola evidovaných dob pojištění	610
10.4 SOUČINNOST ZAMĚSTNAVATELE V ŘÍZENÍ O STAROBNÍ DÚCHOD.....	612
10.4.1 Typy starobních důchodů, základní podmínky pro nárok na starobní důchod.....	612
10.4.2 Žádost o starobní důchod a sdělování údajů zaměstnavatelem	615
10.4.3 Žádost o zastavení výplaty, uvolnění nebo úpravu starobního důchodu.....	616
10.4.3.1 Zvýšení starobního důchodu za vychované dítě, tzv. výchovné	618
10.5 SOUČINNOST ZAMĚSTNAVATELE V ŘÍZENÍ O INVALIDNÍ DÚCHOD	618
10.5.1 Základní podmínky pro nárok na invalidní důchod	618
10.5.2 Žádost o invalidní důchod a sdělování údajů zaměstnavatelem	619
10.5.3 Žádost o změnu výše invalidního důchodu.....	619
10.6 SOUČINNOST ZAMĚSTNAVATELE V ŘÍZENÍ O POZŮSTALOSTNÍ DÚCHODY.....	620
10.6.1 Základní podmínky pro nárok na vdovské (vdovecké) důchody	620
10.6.2 Základní podmínky pro nárok na důchody sirotčí.....	621
10.6.3 Žádost o pozůstalostní důchody a sdělování údajů zaměstnavatelem	621
10.7 EVIDENČNÍ LIST DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ	622
10.7.1 Opravy.....	625
10.7.2 Trvání dvou (více) výdělečných činností jednoho pojištěnce u téhož zaměstnavatele	625
10.7.3 Stejnopisy ELDP.....	626
10.7.4 Vyplňování a zápis záznamů	627
10.7.5 Předkládání a odesílání ELDP	628
10.7.6 Záhlaví	629
10.7.7 Identifikace pojištěnce (oddíl 1. ELDP).....	630
10.7.8 Průběh pojištění v daném roce (oddíl 2. ELDP)	632
10.7.8.1 Kód	633
10.7.8.2 Dny – nepojištěná doba (X křížky).....	637
10.7.8.3 Vylouč. doby (Vyloučené doby).....	639
10.7.8.4 Vyměřovací základ.....	641
10.7.8.5 Doby odečt. (Doby odečtené)	643
10.7.8.6 Celkem	643
10.7.9 Identifikační údaje zaměstnavatele a podpisy (oddíl 3. ELDP).....	643
10.7.10 Příklady vyplňování ELDP	645
10.8 OHLAŠOVACÍ POVINNOST ZAMĚSTNAVATELŮ V DŮCHODOVÉM POJIŠTĚNÍ	670
10.8.1 Ohlašovací povinnost při zaměstnávání starobních důchodců	670
10.8.2 Lhůty pro ohlašovací povinnost zaměstnavatele.....	671
10.8.3 Základní náležitosti hlášení.....	671
10.9 ODPOVĚDNOST ZAMĚSTNAVATELE A SANKCE PŘI PORUŠENÍ POVINNOSTÍ	672
10.9.1 Povinnost uhradit neprávem vyplacené částky	672
10.9.2 Uložení pokuty.....	673

11. NÁHRADA MAJETKOVÉ A NEMAJETKOVÉ ÚJMY, BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ.....	6
Slovníček.....	6
11.1 PREVENČNÍ POVINNOST	6
11.2 KONTROLA VNÁŠENÝCH A ODNÁŠENÝCH VĚCÍ	67
11.3 NÁHRADA ŠKODY ZE STRANY ZAMĚSTNANCE	67
11.3.1 Obecná povinnost nahradit škodu.....	68
11.3.2 Nesplnění prevenční povinnosti	681
11.3.3 Schodek na svěřených hodnotách	682
11.3.4 Ztráta svěřených věcí	684
11.3.5 Rozsah náhrady škody.....	685
11.3.6 Způsob vymáhání náhrady škody	687
11.4 NÁHRADA ŠKODY ZE STRANY ZAMĚSTNAVATELE	689
11.4.1 Obecná povinnost nahradit škodu.....	690
11.4.2 Škoda vzniklá při plnění prevenční povinnosti	691
11.4.3 Škoda na odložených věcech	691
11.4.4 Pracovní úrazy a nemoci z povolání.....	692
11.4.5 Rozsah náhrady škody.....	693
11.4.6 Způsob vymáhání náhrady škody	695
11.5 BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ.....	696
 12. ODŠKODŇOVÁNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ	698
Slovníček.....	700
12.1 ÚVODEM K ODŠKODŇOVÁNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ V ROCE 2025	702
12.2 OBECNÉ OTÁZKY ODŠKODŇOVÁNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ	704
12.2.1 Pojem pracovní úraz	704
12.2.2 Evidence a hlášení pracovních úrazů, zasílání záznamů o pracovních úrazech	706
12.2.3 Nemoci z povolání, ohrožení nemocí z povolání.....	708
12.2.4 Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s pracovními úrazy a nemocemi z povolání, oprávnění odborových organizací při pracovních úrazech.....	710
12.2.5 Projednávání odškodnění pracovních úrazů a nemocí z povolání se zaměstnanci a s odborovými organizacemi, orgány inspekce práce a kontrola odškodňování	711
12.2.6 Lhůty při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání	711
12.2.7 Krácení odškodnění.....	713
12.3 JEDNOTLIVÉ NÁHRADY Z TITULU ODŠKODŇOVÁNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ	715
12.3.1 Náhrada za bolest a za ztížení společenského uplatnění.....	715
12.3.2 Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením	717
12.3.3 Náhrada věcné škody	717
12.3.4 Průměrný (pravděpodobný) výdělek – základní veličina rozhodná pro odškodňování ztráty na výdělku	718
12.3.5 Náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti.....	720
12.3.6 Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity (tzv. renta).....	721
12.3.6.1 Renta v některých zvláštních případech	726
12.3.6.2 Změny poměrů u poživatele renty.....	728

12.3.7	Náhrada škody pozůstalým	729
12.3.7.1	Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením	729
12.3.7.2	Náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem	729
12.3.7.3	Jednorázová náhrada nemajetkové újmy pozůstalých, jednorázová náhrada nemajetkové újmy při zvlášť závažném ublížení na zdraví zaměstnance (§ 271i a § 271f ZP)	729
12.3.7.4	Náhrada věcné škody	730
12.3.7.5	Náhrada nákladů na výživu pozůstalých	730
12.3.8	Valorizace průměrných výdělků pro účely odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání	731
12.3.9	Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, jeho perspektivy	732
12.3.9.1	Škodní a pojistná událost v zákonném pojištění	732
12.3.9.2	Dva základní modely vztahů zaměstnavatel – zaměstnanec – pojišťovna při provádění zákonného pojištění	732
12.3.9.3	Náhrada nákladů na mimosoudní a soudní projednávání odškodnění pracovního úrazu (nemoci z povolání)	734
12.3.9.4	K některým otázkám aplikace vyhlášky č. 125/1993 Sb.	735
12.3.9.5	Uplatňování nároků na odškodnění za pracovní úraz (nemoc z povolání) v případě prohlášení konkursu na majetek zaměstnavatele	736
12.3.9.6	Lhůty mezi zaměstnavatelem a pojišťovnou v zákonném pojištění odpovědnosti zaměstnavatelů	736

PŘEHLED DŮLEŽITÝCH ÚDAJŮ PLATNÝCH K 1. 1. 2025737

Minimální mzda	737
Nejnižší úrovně zaručeného platu pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin	737
Průměrná mzda v národním hospodářství za I. až III. čtvrtletí 2024	737
Rozhodná částka při platební neschopnosti zaměstnavatele od 1. 5. 2024 do 30. 4. 2025	737
Výše daňových slev	737
Výše daňového zvýhodnění	738
Pojistné na zdravotní pojištění	738
Pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti	739
Dávky nemocenského pojištění	740
Náhrada mzdy v prvních 14 dnech dočasné pracovní neschopnosti (karantény)	741
Cestovní náhrady a náhrady nákladů při práci na dálku	741
Srážky ze mzdy	742
Životní minimum	742
Existenční minimum	742
Tabulka pro stanovení důchodového věku	743
Číselník okresů	744
Číselník států (nejčastěji se vyskytující státy)	745
Tabulka lhůt	746